

Näyte 10: Suistamo

K: Mitenkä ne lehmät tuli Lehmät tulikaan koto... kotia syksyllä, kun oli kun oli sieniä?

AL: Noo ei ne tulleet silloin, sin- jäi ne yöksi sinne ja sitte uamul tuldii.

(Naurua)

AL: Lypseä suadiiha ne kylläki vain yölä ne siel_oli. Ei sielä muiten miun aigah ei mainittu midäh, jotta hukat tahi karhut ois syödy, ei niidä koskettu kugaan lehmie. Vaikka sielä oli vain niidä, mutta tottaha se varjellut tuli. Meil lambahatki oldih siel salol ja kaikki vai ei niidä koskettu, kugah.

(Vahvistelua)

K: Oliko teillä sikoja lainkaan?

AL: Oolihan meil, kaksin sioin piimmä.

K: Jaa ja kanoja oli myöskin?

AL: Ooli eräs... eräs kana eigä niidä hyvin äijän, kun pelot sid oldih aivan täst´ äitähän, ni kanathan riäbitty ois joga kohassa.

K: Oliko vuohia, pukkia, semmosia? (jatkaa)

AL: Eei ollut ei missäi, ei ollut ei, ei, ei, ei... pässilöi kel ol´i sarvet, niin niidä näimmö vain. Muud´_emmä..

K: Kuinkas siellä karja, kuinka huuettiin karja, kutsuttiin karjaa... Se ois tärkeä tietää.

AL: No se oli- ois tärkie tiediä vain... eihän-

K: Mitenkä noin oikein huutamalla, kutsumalla?

AL: Ka kuččumal kučuttih vain, jotta niidä nimelleh huuvettih vain sielä...

K: No? Minä haluan kuulla sen.

AL: No... "Tähikki, Tähikki kodih" ja sitte huuvettih vain jotta niidä aina vuorotellen, ja sitte kuunneldii, että kuulugo kello, kyllä ne sitte pärpätti tul´i kodih, ku huuvettih.

K: Kuinkas huudettiin? Koitapas huutaa... (Joo.)

AL: "Kaunikki, Kaunikki kodih, Kaunikki kodiih!" (Huhuilee).

K: Mutta jotakin muuta siitä puuttui... Se, tse oliko se tse vai ptruu vai mitä-

AL: Eei sitä ptruukettu leh´mil, ei...

K: Koitapa nyt vielä kerran huutaa. Se oli mielenkiintoinen. (Joo.)

AL: "Kaunikki kodih, Kaunikki, Tähikki kodih, Heluna kodih, Heluna kodiih", huuvettih vain sillee...

K: (Myöntelee) No mitäs vasikoille, kun ne juomaan huudettiin?

AL: Ei midäi sanottu. Ne tuli jälest niin sellasta kyydie, ku mänit ottamah, ni ne tuli kuule, jotta ei ennättänyt, aniko näile kantapäile kai poleksittih, sellasta kyydie... ne kun tiettiih, jotta siel juomin´e on, huuva tahik ole, niin ei niilä sentäh ni midäi ollut.

(K: Jaa-a)

AL: - Eei...)

K: Myytiinkö jotakin voita tai jotakin semmosta ruokatavaraa?

AL: Tottaha sitä piti myyvä. Voida piti myyvä ja kaikkie... Eihä niissä taloloissa ollut... Toizialta... Hyvähän se ol´ kun ol´ i lemiä ja voida ja maiduo ja leibiä ol´ i kyllä, jotta sit työmiehet kun piettih ja kaikkie, ni´ hyvä ol´ i, jotta syöttiä sai omast_tagua, jotta ei huolinut niin kauppas kantua... ruogua.

K: Minnekä sitä voita myytiin?

AL: Kauppoih... Oli kaks kauppa meän kylässä.

K: Ai Koiton kylässä?

AL: Niin... Koiton kylässä. Oli kaks kauppa... Riepon ja sit Ottavaizen kauppa.

K: No mitäs pyhäpäiviä teillä oli vuodessa?

AL: Pyhäpäivie... Olihan joga pyhäpäivä pyhäpäivä...

K: Tarkoitan kirkollisia päiviä...

AL: Kirkollizie päivie joulut ja piäsiäizet ja sitte helluntait ja juhannukset ja... kaikkihanne on...

K: Mutta mitä pyhain... pyhien miesten päiviä?

AL: Jyrgi.. Jyrin päiviä sanottih ja Miikkula, Miikkulan päivä oli meän kylässä ja sit Jyrin päivät ja...

K: Missä Jyrin päivä?

AL: Jyrinpäivä ol´i Teronvuaras piettih ja Uuksun sidä Jyrinpäiviä. Koiton kyläs piettih Miikkulua.

K: Mitäs muissa kylissä piettiin?

AL: Muissa kylissä...

K: Loimolassa...?

AL: Oiskohan se Loimolas, migäs se ois ollut... Koitonsalon... Ja sit ol´ naizien bruasniekka, se on bruasniekka vie naizien.

K: Koskas se oli sitten?

AL: Se oli kezäl.

K: Mitäs silloin tapahtui?

AL: Silloin ei tapahtun ni midä, jotta vierasta tul´i vain talot täydeh ja tanssittih ja kaikki... siinä kaikki.

(Myöntelyä)

AL: Se vain naizien bruasniekka ol´i.

K: No virvottiinko?

AL: Virvottih virbona. Eihän silloi kezäl virvottu. Talvel sillon virvottih.

K: Keväällä?

AL: Niin. Ennen piäziäistä migä on, palmusunnuntaina.

K: Miten se tapahtui?

AL: Se tapahtu... virbovičat laitettih, jo kai teimmö kahta viikkua ennen virboi niidä viččoja ja kiäri*mö_ niidä paberil ja sitte laitoimma niihe kakkarua kaikennägöstä, jotta paremmin annetah ihmizet... Kai sellazet sylellizet, niihen kans´ kiidelimmö ymbär kylän.

K: Oliko ne... Lapsetko vain kiersi?

AL: Laapset! Ei suingah aiguiset lähetty virbomah.

K: Kuinkas ne sanot (- -)?

AL: "Virvotan, varvotan, tuoreheks, terveheks, siul vičča, miul midä tahto." Niin. Se on toizes vielä "kul`kettu iäreh ja netäliks velgua, vuuveksi vagua, siul vičča, miul midä tahto". Niin.

K: Kuinka se olikaan?

AL: "Virvotan, varvotan, tuoreheks, terveheks, kulu_kettu iäreh... da sid oli... netäliks velgua, vuuveksi vagua, miulle... siul vičča, miul midä tahto!" Niin!

K: No mites, saiko heti jo jotakin vai?

AL: Sai, hedi oli jo valmehet, karamellie ja ringelie. Niin.

K: Mitäs muuta?

AL: No ei muuda ni midä. Sid ku sait, lähit painelemah toiseh taloh, sidä kiirehen mugah, ni miullai ol´i kuule sid kai kolminkymmenien kringellöin ja sid vie karamellit ja kaikki oli, jota annettih ku ol´i hyvät vičat niät ni, sid annettih paremmin.

K: Jäikö vitsat sinne taloon?

AL: Vičat pidi jättie taloh.

K: Mihinkä ne pani talossa ne vitsat?

AL: Obrazoil pandih sitte ne, paremmat vičat, komiemmat.

K: Mistä ne vitsat oli otettu?

AL: Ne oli vičat otettu... onhan noida nurmiloil niidä pajuloi, nii niissä vain... niidä vain katkoimma ja mis ei ollu niidä lambahie, niidä sanottih lambahiks, ne mitkä onhan ne... ne ni mis ei lambahie ollut, ni se kiärittih paberil hyvin ja... täs. Komiet oli vičat mei*lä!

K: Ai paperista tehtiin jotakin siihen...?

AL: Paaberist veikkon´i ja noista vielä hyvistä paberiloista. Sitten monin käin kiännimmö moninkerdazeks_ ja on niin sellaset nätit vičat ja sid leikkaimmo sitte paberit sellaset pyörät ja sid toizenlai viel ja kolmannen vielä kakkaran ja sitten niidä viččoi monda panimmo ni, vot ol´ vičat.

K: No silloin kun niitä sanottiin... Lyötiinkö sillä vičalla vai miten?

AL: Kyllä!

K: Mihinkä paikkaan sitä lyötiin?

AL: No selgääh.

K: Ai virvottiinko sitä miehet ja naiset, isäntä ja emäntä, molemmat?

AL: Molemmat ja vielä lapset ja kaikki virvottiih, niin...

K: Mut oli hauskaa sitten?

AL: Olihan se hauskaa... Sitte männä nelistimmö tuas toizeh taloh ja...

K: No pitikö ne pahana, jos joku, johkin (hakee) taloon ei menty lainkaan?...

AL: Kyllähän ne... sidä, jotta "ettö meil virvottamah tullut... ettökä..." sanottiihan ne aina...
Ka siinä kun likekkäin talot oldih kaikki da kyllälti virvottavat kedä lie, myö loitombua emmö niidä, emmö myö kehannu käyvä... ja kun jo päivä alko tulla ja kaikki, ni sid sanottih: "nyt trubah nostetah". Niin... Ku päiväl joz mänit. Jotta uamusilla se pidi ennättiä ne kaikki käyvä ne talot. Mutta jos vie myöhemmäks männyt siinä, joz kymmenen kö ol' i, nii trubas olit sitte! Niinku piisie... piisie trubaksi sanottih niidä, että "nyt trubah, šavuh, šavuh vain! Mogomat virvottajat"! Niin sanottih.

K: Mitä se tarkoittaa... truba?

AL: Ka truba. Ka niin, jotta piisis ylös nostetah ja savuh. Savustetah virvottajat vielä.

K: Jaa kun ne tulevat liika myöhään?

AL: Niin, liiga myöhäh tuldih.

K: Mitäs sillä oli tarkotusta sillä virpomisella?

AL: Noo... Se oli Jeesuksen Kristuksen Jerusalemiin ratsastamisen muisto. Sitähän sitä kannatetaan nyt.

K: Oliko teillä joulukuusta lainkaan...

AL: Oolihan meillä, koululla kun olimme, ka joulukuuzet...

K: Mutta kotona?

AL: No meil oli aina koissa. Lapsie kun oli kaheksan ka... piät´ oli, joulukuustai...

K: Mitäs siihen joulukuuseen, pantiinko koristeita siihen... (- -)?

AL: Pandiit. Meil oli kuule siin hobia- ja kuldanaukat oli ja kaikki oldih ja sit oli Suomen liput ne ja kaikki oli siinä kuudessa.

(Myöntelyä)

K: Annettiinko lahjoja lapsille?

AL: Joulunago? Ka kun kellä oli andua ja ostua, mistägö annettih, ku ei ollut kellä, ka sid ei ni midä. Jos sattu olemah rahua, tahikka midä, ni eihä tälle pal´lo annettu vai vähän annetti.

K: Joulupukkia ei ollut silloin?

AL: Ei ollut joulupukkie, kun ne oli vain sielä vähis tienatut rahat, ni ne ei joudanut kuule ni mihi lahjoih. Se, migä tuli, konza vuattien osto lapsil, ku sattu rahua, ni sid ostettih, leningit yhet ja nii*lä piti kävellä.

K: Käytettiinkö vielä pärettä noin valaistuksessa?

AL: Ka... olihan se yhteh aigah se pärienkivimma vain ei sid uskallettu eniä, poltettivanie huonehie (kaikki ni)... Viel olgie, olgie piettih miun aigah lattiel viel.

K: Koska?

AL: Tupa kun pestih, sid olgie ja ruizolgie käydih ja levitettih lattiel ta se oli matot. Niin.

K: Eihän ne tavallisena arkena pidetty (- -)?

AL: No miksei? Saihan ne olla viikkauven siinä olet lattiel eihän late likautunu siinä.

K: Ai jouluna?

AL: Eigä vaikka muuna, konza tupa pestih, piettih olgieki...

K: Minkä täh... sen pesemisen jälkeen pantiin ne oljet?

AL: Ka, jotta pyzyy puhtaana lattia. Niin. Ei, mattoja ei ollut. Siih aigah. Mutta sitte kuvottii kaik(- -).

K: Jaa että olkia on pidetty lattialla?

AL: Olgie, niin.

K: Jaa. Minä luulin sitä, että vain jouluna pantiin...

AL: Eeigä jouluna, olihan sidä muilosenki.

(Myöntelyä)

K: No tuota koskas sitten mentiin sinne kirkolle, siis Suistamoon?

AL: Ka Suistamol sai piästä, piäs joga pyhä käymäh, kirkkoh sitte. Mändihhän ne, sit hevosel ajettih kirkkoh.

K: Ai hevosilla kaikki?

AL: Nii, hevosil, kaikki. Ei siel jalgasin käpyttänyt ni ken. Sitte kedä sattu sid kyydih, ni sit otettih siid siel tiepuoles.

K: Kuinka pitkä matka sinne oli...?

AL: Kymmenen kilometrie ol´ meildä, kirkol.

K: (Myöntelyä) Käytiinkö hiihtäen, esim. talvella?

AL: Ei hiihtäen käyty. Kirkkoh.

K: Eikö siitä ollut lyhempi talvella, että eikö ollut talvitietä, joka menis järviä pitkin tai vettä pitkin?

AL: Olihai siin järvie... suorah kaksi tiedä oli. Muantiedä myöten mäni ja sitten järvilöi myöte. Koitonjärven yli ja sid oli lyhempi matka.

K: Ajettiin hevosella?

AL: Niin, hevosell` ajettih.

(K myöntelee)

AL: On siinä kymmenes kilomedris kävelemistä, kun työtä tiet päivän ja sitte lähet kirkkoh, niin se on työdä!

K: Kalastettiin siellä, vai saatiinko kalaa?

AL: Suatiin kalua suatiin, salojärvilös suadih ihan vaikka kuinga, meän siskonmies sai kymmenen kilon hauvin sielä. Salojärves, tien lammis.

K: Oliko lohta missään?

AL: Oli lohta, siel oli yksi puro, salopuro, siinä meän ukko vedeli lohta. Silloin enzmäzie kerdoi kun pyydi, niin silloin saiki pal´lon. Vain sitte kun jo nähtih ja ruvettih toizetki pyydämäh, ja eihän niissä nyt pienis jokilois niin mahotonda ole.

Metatiedot:

Tekijä: Haastattelijana Erkki Ala-Könni, haastateltavana Anna Levonen, o.s. Tilatoff

Omistaja: Kansanperinteen arkisto

Käyttöehto: Muu käyttöehto: Äänitettä ei saa luovuttaa edelleen, muokata tai äänitteen sisältöä julkaista sitaattioikeutta laajemmassa määrin.

Äänitettä koskevat arkiston käytösäännöt <https://sites.tuni.fi/kansanperinne/tilaukset/arkiston-saannot/>

Ladattavuus: Ei

Lähde: Kansanperinteen arkisto, Tampereen yliopisto, Kper AK/3071